
a kísértő

(Transzcendens beszélgetés rádióra, türelmes hallgatóknak)

VARGA ZOLTÁN

Hangok:

HALLGATÓ
KÍSÉRTŐ
RÁDIÓ (Több bemondó hangja)

(A kezdőzene után jól felismerhetően halljuk, hogy valaki a rádió keresőgombját csavargatja. Fűtyülés, sípolás, távirójelzések, néhány ismerős szünetjel, zene- és beszéd-foszlányok — az utóbbiak többször idegen nyelven, de ilyenkor a keresőgomb mindjárt továbbmegy. A magyar nyelvű szövegtöredékeknél a hallgató hosszabban-rövidebben elidőzik, de befejezésüket sosem várja meg, mintegy menekül előlük. A szövegek tetszés szerint váltogatott férfi és női hangokon, hangerejük különböző, s ugyanígy a vétel tisztasága is; ennek ellenére mindig érthetőnek kell lenniük. A rokon témájú szövegeket mondhatja ugyanaz a bemondó is, azaz a keresőtű ez esetben ugyanarra az állomásra tér vissza.)

RÁDIÓ: ...nagy erejű bomba robbant, öt ember, köztük egy négyéves kislány, életét vesztette. Tizenkét embert súlyos sérülésekkel kórházba szállítottak, közülük három állapota életve ...

(A keresőgomb továbbmegy.)

RÁDIÓ: ...a szakértők megállapítása szerint a szuperszonikus óriásgépek égéstermékei mindinkább megsemmisítik a felső légkör ózonrétegét. Emiatt a földünket érő megnövekedett ultraibolya sugárzás következtében az eljövendő évtizedek során a rákos megbetegedések, illetve a torzszülöttek száma ...

HALLGATÓ: *(miközben továbbcsavarja a keresőgombot, magában dűnnyögve)* Amint tudjuk, jelentősen emelkedni fog.

RÁDIO: ... A vizsgáló bizottság részleteket közölt a pszichikai és fizikai kínzás módszereiről. Megállapítása szerint a bebörtönzötteket elektromos áramütéseknek teszik ki, leggyakrabban a nemi szervük tájékán. Olyan helyiségekbe zárják őket, amelyek tele vannak egerekkel vagy rovarokkal. A nőket...

HALLGATÓ: *(továbbcsavar, ezúttal is hangosan gondolkodik)* Természetesen megerősöskolják...

RÁDIO: ... rikai ország egyes vidékein az élveszületettek negyvenötven százaléka nem éri meg az egyéves életkort. A fehérjehiány károsan hat a gyermekek testi és...

HALLGATÓ: Ami rosszabb!

RÁDIO: ... szellemi fejlődésére...

HALLGATÓ: *(miközben továbbcsavar)* Tehát a fehérjehiányosok legfőbb létfenntartó szerve csenevész marad...

KÍSÉRTŐ: *(kellemes bariton, mélyebb a Hallgató hangjánál; mintegy „kontrázva” a Hallgatónak)* ... aminek következtében esélyei is csökkentek a kívánatos fehérjemennyiség megszerzésére...

RÁDIO: ... a legfrisebb jelentés szerint a terroristák kivégezték a második túszt is. A kommandók közölték, hogy amennyiben feltételeiket nem teljesítik...

HALLGATÓ: Homo homini lupus... *(Továbbcsavar.)*

KÍSÉRTŐ: Küzdelem a mindennapi fehérjeadagért...

RÁDIO: ... bár az ezredfordulóig bolygónk lakóinak száma megduplázódik, földünk még elegendő kihasználatlan területtel rendelkezik a megnövekedett népesség eltartására. Amennyiben pedig a fegyverkezésre fordított költségeket...

HALLGATÓ: Hja, „amennyiben”... *(Továbbcsavar, a rádióban most halkán zenefoszlányokat, idegen nyelvű szövegtörödékeket hallunk.)*

KÍSÉRTŐ: Hát igen: „amennyiben”...

HALLGATÓ: Azaz: „semennyiben”...

KÍSÉRTŐ: Legfeljebb „annyira-amennyire”... Sőt még ha „amennyiben” is. Azaz, úgy-ahogy jóllakottan...

HALLGATÓ: Ugyan kinek lenne kedve...

KÍSÉRTŐ: Egyetlen állóhellyel megelégedni.

HALLGATÓ: Vagy akár ülőhellyel is.

KÍSÉRTŐ: Úgy van. Akár ülőhellyel is. Pedig hát többre aligha lehet számítani majd.

HALLGATÓ: Ül a fenekeden, hogy mások is ülhessenek.

KÍSÉRTŐ: Úgy bizony: ez lesz a jelszó.

HALLGATÓ: Különben egymásba ütközünk. Nemcsak a levegőt szívjuk el egymás elől, hanem a szabadságot is. — Hát én köszönöm, ebből nem kérek.

- RÁDIO: *(a bemondó riportot olvas)*...itt, a felhőkarcolók tözsom-
szedságában szemétből, hulladékból összerótt, ablaktalan
viskók tömege áll, szeszélyes összevisszaságban, villany-
világítás és víz nélkül. Előttük mocskos, sovány gyerekek,
üres tekintetű asszonyok...
- KÍSÉRTŐ: *(miközben a keresőgomb továbbmegy.)* De ők kérni fog-
nak. Máris kérnek belőle.
- HALLGATÓ: Előzönlík a duzzadó metropolisokat.
- KÍSÉRTŐ: Vakon és reménykedve.
- HALLGATÓ: Vakon és írástudatlanul.
- KÍSÉRTŐ: Amíg csak a metropolisok megapolisokká nem olvadnak
össze.
- HALLGATÓ: Negyven-ötvenmilliós szeméttelpekké.
- KÍSÉRTŐ: Szerencsésebb esetben összkomfortos óriási hangyabo-
lyokká.
- HALLGATÓ: Lakóik szennyezett levegőt lélegezve élík majd kalandta-
lan életüket.
- KÍSÉRTŐ: És kellemesen szűk lakásaik ablakaiból bámulnak a ma-
dártalan égbolt nekik jutó darabkájára.
- HALLGATÓ: Eseményeket pótló tévéműsorok szüneteiben.
- KÍSÉRTŐ: De azért ez is megoldás lesz, nem gondolod?
- RÁDIO: ...A francia azúrpart strandjait mind gyakrabban szeny-
nyezi be az olaj, a nápolyi kikötőben kilométereken át
úszó szemét közt törnek maguknak utat a hajók...
- HALLGATÓ: Nápolyt látni...
- KÍSÉRTŐ: És meghalni.
- RÁDIO: ...Cousteau kapitány, a híres tengerkutató szerint a Föld-
közi-tenger harminc év múlva halott óceánoknak.
- HALLGATÓ: Diadalmas előőrse a halott óceánoknak.
- KÍSÉRTŐ: Kérdés tehát, lesz-e, ami táplálja a megapolisokat.
- HALLGATÓ: Tekintve, hogy a kimeríthetetlen is kimeríthető.
- KÍSÉRTŐ: És bemocskolható.
- HALLGATÓ: *(halljuk, amint kikapcsolja a készüléket)* Gyakran az az
érzésem, hogy már is szépen elintéztük a mi kis földgo-
lyónkat.
- KÍSÉRTŐ: Attól tartok, végleg elintéztitek.
- HALLGATÓ: Gondolod, hogy elkerülhetetlenül?
- KÍSÉRTŐ: Nem tartozik a könnyen eldönthető kérdések közé. De
azért elképzelhető, hogy a civilizáció menthetetlenül ide-
torkollik.
- HALLGATÓ: Ha így van, tudnunk kellene, mit csináltak hasonló hely-
zetben más civilizációk.
- KÍSÉRTŐ: Mármint azok, amelyek túléltek. — A tőlünk sok fényév-
nyire lévőkre gondolsz? Meg kellene kérdezni őket.
- HALLGATÓ: Egyelőre túl sok a fényév.
- KÍSÉRTŐ: Gondolod, hogy egyáltalán megtalálhatók?
- HALLGATÓ: Könnyen megeshet, hogy már előbb kikészülünk. *(Sóhajt-
va.)* Hiába, egyedül vagyunk. Istenem, mennyire egye-
dül... Egyedül és fülig a szószban.
- KÍSÉRTŐ: Annyira biztos vagy ebben?
- HALLGATÓ: Kihez fordulhatnánk? Az istenhez talán?

- KÍSÉRTŐ: Jobb híján azt is megtehetnétek.
- HALLGATÓ: Vannak, akik még mindig megteszik. (*Hirtelen megütközve.*) De mi az, hogy „megtehetnétek”? Miért beszélsz úgy, mintha nem tartoznál közénk?
- KÍSÉRTŐ: Mert lehet, hogy nem is tartozom.
- HALLGATÓ: (*megdöbbenve; mint aki csak most ébred rá, hogy nincs egyedül*) De hát ki vagy te? ... Kicsoda maga és? ...
- KÍSÉRTŐ: Elnézést, amiért be se mutatkoztam még. Engedelmével: Isten vagyok.
- HALLGATÓ: (*gépiesen*) Örvendek: Hallgató. Hallgató Ádám. — De ha szabadna tudnom, hogy kerül ide?
- KÍSÉRTŐ: A csukott ajtón át. Amint mondtam, Isten vagyok.
- HALLGATÓ: Azért mert valakit így hívnak ... De különben se hívják így. Még ha Ördög lenne. Vagy Istenes. Ilyen névvel nem találkoztam még.
- KÍSÉRTŐ: Attól tartok, félreértett. Nem a nevemet mondtam, hanem a foglalkozásomat. És ha nem hiszi, hogy a csukott ajtón jöttem be, elmondhatom, hogy már jó ideje a szobájában vagyok. Sőt beszélgettünk is. Anélkül, hogy tudomást vett volna a jelenlétemről. De ami a világ dolgait illeti, nagyjából egyetértettünk. (*Kis szünet után.*) Mindez talán meggyőzi, hogy valóban az vagyok, akinek mondom magam.
- HALLGATÓ: (*mint aki magára talált, határozottan*) Téved. Sajnos ateista vagyok.
- KÍSÉRTŐ: Sajnos? Akkor talán nem is olyan reménytelen a helyzete. Különben, meggyőződésből vagy hivatalból tekinti magát ateistának?
- HALLGATÓ: Mind a kettőből. Bár azt hiszem, ez mindegy lehet.
- KÍSÉRTŐ: Szó se róla, korántsem. Ez semmiképpen se elhanyagolható kérdés. (*Barátságosan.*) Válaszoljon nekem őszintén: hivatalból vagy meggyőződésből?
- HALLGATÓ: Ha éppen érdekli: elsősorban meggyőződésből.
- KÍSÉRTŐ: Meggyőződéssel mondta, de nem meggyőzően is. (*Kedélyesen.*) Egyébként érdekes, hogy önt, aki kételkedik bennem, nekem kell kételkedésre tanítanom.
- HALLGATÓ: Pardon! Én nem kételkedem önben, én tagadom önt.
- KÍSÉRTŐ: Á persze, igaza van. Csakhogy ebben az esetben éppen szilárd meggyőződése miatt nem gondol arra, hogy néha önmagában is kételkedhetne. Mert végül is honnan tudja, hogy miért tagad engem. Legalábbis én úgy vélem, ha valaki egyidejűleg vall hivatalból és meggyőződésből valamilyen nézetet, kissé nehezen döntheti el, hogy tulajdonképpen miért is vallja. Vagy talán úgy véli, létezik valamilyen egzakt módszer ennek eldöntésére?
- HALLGATÓ: (*tűnődve*) Egzakt módszer aligha. Legfeljebb ...
- KÍSÉRTŐ: És annak eldöntésére, hogy én létezem-e?
- HALLGATÓ: (*egy kicsit leckét mond*) Ha létezik is, nem ismerhető meg.
- KÍSÉRTŐ: (*szerényen*) Vannak, akik ennek az ellenkezőjét hiszik.

- HALLGATÓ: Hogy *hiszik*, ez csak a megismerhetetlensége mellett bizonyít. És a megismerhetetlen gyakorlatilag egyenértékű a nem létezővel.
- KÍSÉRTŐ: Nem gondolja, hogy ez a filozófia mindenekelőtt az önbecsülés megőrzésének szándékából fakad? Ami nem ismerhető meg, arról jobb, ha azt tartjuk, hogy nincs. Nehogy kénytelenek legyünk beismerni, hogy létezik valami, amit soha meg nem ismerhetünk.
- HALLGATÓ: (*véget akar vetni a dolognak*) Tudja, mikor vitatkoztam utoljára Isten létéről? Valamikor kamaszkoromban.
- KÍSÉRTŐ: Értsem ezt úgy, hogy nem hajlandó tovább vitatkozni velem a létezéséről?
- HALLGATÓ: Úgy is értheti. (*Nyersen.*) Különben, ha mindentudó, miért kérdezi?
- KÍSÉRTŐ: Úgy látszik, ön mégis a legelszántabb tagadóim közé tartozik. Csakis ilyenek képesek ennyire gorombán szólni a teremtőjükhöz... Persze, nekem is bölcsebb dolgom lehetne, mint a teremtményeim egyikével vitatkozni a saját létezéséről.
- HALLGATÓ: Ezek szerint tehát nincs is már semmi dolgunk egymással.
- KÍSÉRTŐ: (*inkább ironikusan, mint sértődötten*) Kiutasít?
- HALLGATÓ: (*kap a lehetőségen, de hangján félelem is érzik*) Kiutasításnak is veheti.
- KÍSÉRTŐ: Nem hiszem, hogy a teremtő köteles lenne engedelmessé válni a teremtményének.
- HALLGATÓ: (*hangsúlyozott felháborodással*) Nem hajlandó elhagyni a lakásomat?
- KÍSÉRTŐ: Ne féljen, nincs fegyverem. És a rendőrséget sem kell felhívnia. Semmi esetre se várom meg, hogy odáig fejlődjenek a dolgok. De ha megkérném, hogy maradhassak még... Nagyon el van foglalva?
- HALLGATÓ: (*bizonytalanul*) Hát, ha meggondolom, ma este már semmi dolgom sincs. Amennyiben tehát szórakoztatja ez a beszélgetés...
- KÍSÉRTŐ: Határozottan szórakoztat. Bár nem kívánom arra kényszeríteni, hogy továbbra is a létezéséről vitatkozzon velem. Úgyse lennénk képesek dülőre jutni egymással. Mindössze arra kérem, játsszuk azt, hogy a teremtője jött önhez látogatába. Így talán kevésbé érzi feszélyezőnek a jelenléteimet.
- HALLGATÓ: Rendben van. Játékból akár még azt a szivességet is megtehetem önnek, hogy komolyan veszem.
- KÍSÉRTŐ: Annyira feltétlenül komolyan vehetne, hogy hellyel kínál. Amióta megérkeztem, egyre csak állok.
- HALLGATÓ: Elnézést, tessék helyet foglalni.
- KÍSÉRTŐ: Még egy kérésem lenne: szíveskedj tegezni talán.
- HALLGATÓ: Igazán megtisztelsz. Van egy bontatlan Johnny Walkerem...
- KÍSÉRTŐ: Félreértettél. Nem pertut kívánok inni veled. Egyszerűen csak Isten és ember, teremtő és teremtmény közötti meg-

hitt kapcsolatra gondolok. Engem mindenki tegez, még az angolok is. Pedig ők csak a magázást ismerik. Még különben is, az előbb tegeztél már. Még mielőtt észrevetted volna a jelenléteimet.

HALLGATÓ: Akkor még azt hittem, önmagammal társalgok csupán. Egyébként igazad van... illetve, ahogy parancsolod. Ahogy parancsolod, atyám. Vagy szólítsalak uramnak inkább?

KÍSÉRTŐ: A címeimet nyugodtan mellőzheted. Csak megnehezítené a helyzetedet. Valószínűtlenebbé válnék számodra.

HALLGATÓ: Így se vagy túlságosan valószínűű.

KÍSÉRTŐ: Játékból sem? ... Próbáld beleélni magad. Képzeld el legalább, hogy a teremtőddel beszélsz.

HALLGATÓ: Jó. Átmenetileg és feltételesen elfogadom, hogy te teremtetél.

KÍSÉRTŐ: Téged és mellékesen a világot is.

HALLGATÓ: Hat nap alatt?

KÍSÉRTŐ: Hat nap alatt.

HALLGATÓ: Ezt szó szerint értsem?

KÍSÉRTŐ: Az én szavamat csak szó szerint lehet érteni. Igen vagy nem — a többi mind a gonosztól való.

HALLGATÓ: Isten szavához ez is illik kétségtelenül. De ezzel is csak megnehezíted a dolgomat. Mert, ha tegyük fel, megengednéd, hogy a szavaidat jelképesen értelmezsem, mondjuk úgy, hogy az a bizonyos hat nap hat geológiai korszakot jelent...

KÍSÉRTŐ: Kár erőlködnöd. Úgyse feledkezhetsz meg róla, hogy az ilyen bűvészmutatványokat azok találták ki, akik képtelenek voltak választani köztem és aközt, amit ti tudományoknak neveztek. Csak azért agyalták ki az egészet, mert az egyiket se voltak hajlandók káprázatnak tekinteni.

HALLGATÓ: Úgy beszélsz, mintha mégis azt akarnád, hogy káprázatnak tekintselek.

KÍSÉRTŐ: Ellenkezőleg. Szeretném, ha azt tekintenéd káprázatnak, ami az én hat napomat cáfolni látszik.

HALLGATÓ: Nem fog könnyen menni, de megpróbálhatom. Ha már így megtiszteltél a látogatásoddal.

KÍSÉRTŐ: Lehet, hogy visszaélés a vendégjoggal, de ragaszkodom a hat napomhoz.

HALLGATÓ: Helyes, a vendég óhaja parancs. — De vajon ez a hat nap, ha szabad kérdezni, az egész világegyetemre vonatkozik? Vagy a földgolyóra csupán?

KÍSÉRTŐ: *(ünnepélyesen)* Égre és földre egyaránt. Kezdetben teremtettem az eget és földet. *(Újra könnyedebben.)* De természetesen legfontosabb a földgolyó, amelyet mindenestül nektek ajándékoztam.

HALLGATÓ: Szívesebben mondanám, hogy mi hódítottuk meg a magunk számára.

KÍSÉRTŐ: Lehet, hogy az önhittségednek így jobban megfelel, de én adtam nektek. Közvetlenül azután, hogy megformáltam a két tenyerem között. Remélhetőleg elismered, hogy elég

- jól sikerült. Tetszetősre, változatosra, helyenként izgalmasra is.
- HALLGATÓ: Csak gratulálhatok hozzá. Ezért fájlalom, hogy máris meglehetősen elrondítottuk.
- KÍSÉRTŐ: Magam is ezt fájlalom. Van fogalmad, mennyit bíbelődtem vele? Szinte az egész első napomat erre áldoztam. Öreg este volt már, amikor végre elhelyeztem a világmindenség középpontjában.
- HALLGATÓ: Ejha! Egészen a Kopernikusz előtti múltba szeretnél visszacsalszani?
- KÍSÉRTŐ: Sajnos nem tehetek mást. Nicolas mester indította el azt a folyamatot, aminek segítségével sikerült kivetnetek magatokat a világ középpontjából.
- HALLGATÓ: Egyszerűen Ptolemaiosz tanítása érvényes? Szerinted a Nap kering a Föld körül?
- KÍSÉRTŐ: Mi az, hogy „szerinted”? Nem szívesen hallok ilyen kifejezéseket. Határozottan emlékszem, hogy a tulajdon kezemmel helyeztem föld körüli pályájára a kis tűzgolyót, hogy legyen ami fűt és világít nektek.
- HALLGATÓ: És a Holdat ugyanígy, természetesen.
- KÍSÉRTŐ: Egy kis gömbtükröt, hogy visszaverje a Nap fényét. Hogy éjszaka is tudjatok tájékozódni.
- HALLGATÓ: Akkor nyilván ugyanez a helyzet a csillagokkal is. Hogy újholdkor se legyen teljesen sötét.
- KÍSÉRTŐ: Pontosan ezért. Bár a víz körforgása, illetve az öntözőrendszer megoldása kissé keresztülhúzta a számításomat. Valahogy nem gondoltam rá, hogy borús éjszakákon a sötétség mégis teljes lehet. Tagadhatatlanul bántó fogyatékoság, engem is szörnyen zavar. Még csak azt sem érzem mentségnek, hogy ez az első világom. Mert az egyetlen is, másikat teremteni már aligha lesz erőm. Pedig a végén még maradt is egy kevés fölösleges világító anyagom, amit csak úgy szétszórtam a világom köré: így teremtettem meg az extragalaktikus ködöket. Nem számítva rá, hogy műszereitektől félrevezetve és fantáziatóktól elkápráztatva, külön világoknak nézitek őket. Elfeledve, hogy csak egy világ van, s ha nem is az elképzelhető világok legjobbika, mégiscsak kár lenne érte. Mondd meg hát őszintén, mit szólsz egy ilyen világhoz.
- HALLGATÓ: Meglepően kicsinek érzem.
- KÍSÉRTŐ: Legfőbb hibája alighanem mégis az, hogy elszoktál tőle.
- HALLGATÓ: Olyan kicsinek, hogy szinte a tenyeremben vész el.
- KÍSÉRTŐ: Ettől talán mégsem kell tartanod.
- HALLGATÓ: Furcsa: valahogy játékszernek tűnik.
- KÍSÉRTŐ: Pedig mindössze lakályosabb. A testedre szabott.
- HALLGATÓ: Lehet, hogy valaha az volt. De közben mintha kinőttem volna. És nem különös? Akkor kezdtem nagynak érezni magam, amikor kiderült, hogy a körülöttem levő világ mérhetetlenül nagyobb, mint ahogy korábban hittem.
- KÍSÉRTŐ: De csak az elején. Később már egyre elveszettebbnek érezted magad benne. *(Szinte kérlelve.)* Próbálg hozzászokni

egy világhoz, amely nem közömbös hozzád. Nem rideg és ellenséges, nem kell meghódítanod. Nem kell meghódítanod, mert kezdettől fogva a tiéd.

HALLGATÓ: *(ironikusan, de álmódóva is)* Egy világ, amelyet nekem alkottál. Amelyben minden értem létezik.

KÍSÉRTŐ: *(lágyan elringatva, a továbbiakban mindinkább gyengítve a Hallgató ellenállását. A következőkben a párbeszéd egyre növekvő eufóriával folytatódik.)* Érted süt a Nap és világít a Hold. Érted ragyognak a csillagok.

HALLGATÓ: Érttem esik az eső.

KÍSÉRTŐ: Hogy szomjan ne vessz. És táplálja a kalászkokat, hogy magot teremjenek neked.

HALLGATÓ: Érttem nőnek a kalászkok. A karósbab, a káposzta és a tök.

KÍSÉRTŐ: Érted illatoznak a virágok és nőnek a fák. Hogy árnyat adjanak neked.

HALLGATÓ: Asztalt, széket, ágyat. Fejszenyelet, puskatust. Papirost — könyvek, röpiratok, vezércikkek alá.

KÍSÉRTŐ: Érted élnek az állatok.

HALLGATÓ: A tehén, hogy tejet adjon. Életében. Holta után marhahúslevest. És a disznó is. Örömeiben visít, ha kés alá kerül.

KÍSÉRTŐ: A büszke koronás szarvas.

HALLGATÓ: Trófeának a falra. Eredményes vérengzéseink bizonyítékaként.

KÍSÉRTŐ: A daloló fülemüle.

HALLGATÓ: És a tyúk — ki ne feledd! Nagyon szeretem a tojást.

KÍSÉRTŐ: A szemet gyönyörködtető tarka pillangó.

HALLGATÓ: Hogy a hernyója lerágja a szintén értem zöldellő saláta levelét.

KÍSÉRTŐ: A szorgalmasan gyűjtőgető mézelő méh.

HALLGATÓ: És a légy, nehogy ellustuljak. A szúnyog, hogy vakaródzhassak.

KÍSÉRTŐ: Legkedvesebb bogaram, a hétpettyes katicabogár. Hogy pusztítsa a levéltetveket.

HALLGATÓ: Meg a macska is — hogy megfogja az egeret. És az egér — hogy a macska megfogja. Macska az egerért, macskáért az egér, mindkettő értem. Érttem.

KÍSÉRTŐ: Érted. Látom, hogy érted már. Minden érted van.

HALLGATÓ: Én meg teérted.

KÍSÉRTŐ: Úgy, ahogy mondod. És viszont. Mert én meg teérted vagyok.

HALLGATÓ: Nagyon helyes, csakugyan mindent értek már. — Éppen csak azt nem, hogy miért akarod mindenáron rámtukmálni ezt a rég magam mögött hagyott világmodellt.

KÍSÉRTŐ: Mert összhangban állok veled. Hogy elfogadtassam magam veled.

HALLGATÓ: *(érezhető csalódottsággal)* Na persze, gondolhattam volna rád. És én még azt hittem, rólam van szó mindenekelőtt.

KÍSÉRTŐ: Helyesen hitted. Persze, hogy rólad. Neked van szükséged rám.

HALLGATÓ: *(ingerülten)* Nekem? Nem tudom honnan veszed ezt.

KÍSÉRTŐ: Különben nem hívtál volna.

- HALLGATÓ: Nem emlékszem, hogy hívtalak.
- KÍSÉRTŐ: Pedig hívtál. Szólitottál. Azt mondtad: „Istenem”. Meg hogy egyedül vagytok.
- HALLGATÓ: (*mintha legyintene; de hangja erőltetett*) Ó, az... Az embernek vannak ilyen beidegződései.
- KÍSÉRTŐ: Csakhogy én komolyan vettem. Komolyan vettek, mert úgy láttam, komolyan kell, hogy vegyelek. Egyre inkább, miközben elnéztelek, ahogy csavargatod a rádiót. Hírek, közlemények, vádoló és leleplező riportok, ismeretterjesztő, előadások szerterepített forgácsai csapódtak a füledhez, egyikre se figyeltél oda, vagy legalábbis szeretted volna nem odafigyelni rájuk. Mindenesetre makacsul továbbcsavartad a keresógombot, nyilván valami zenét kerestél, valami üdítő, feledtető, elringató zenét, csakhogy elmenekülsz a mindenünnen rádrontó információáradat elől. Ámde hiába, mindinkább azon kezdted rágódni, hogy mi lesz veletek. Aztán arra gondoltál, jó lenne megismerni mások tapasztalatait: azokét, akik már megoldották, amit nektek kellene megoldanotok. Társakat kerestél az űrben — ahelyett, hogy engem kerestél volna. Valójában persze engem kerestél, akkor is, ha csak úgy mellékesen jutottam eszedbe csupán.
- HALLGATÓ: És erre te elhatározod, hogy kihasználod ezt a futó gyengeséget. Lecsapsz egy fáradt és atavisztikus pillanatra. Próbát teszel: hátha mégis elfogadom a létezésedet.
- KÍSÉRTŐ: Nem a gyenge pillanatra csaptam le. Hanem a felismerésedre, hogy egyedül nem boldogultok. Hívásra hához jöttem. Megjelentem, hogy gondot viseljek rátok.
- HALLGATÓ: Jókör, mondhatom. Eddig nem nagyon éreztük a gondviselésedet. Pedig kórusban szálltak feléd a fohászaink; kezdetűl fogva, amióta csak megteremtettél minket. Sokan ma is hívnak még. Elárulhatnád, hol voltál eddig.
- KÍSÉRTŐ: (*zavartan köhécsel*)
- HALLGATÓ: Nos? Miért nem válaszolsz?
- KÍSÉRTŐ: Azon gondolkodom, bevalljam-e neked megbocsáthatatlan mulasztásomat... Hajlandó vagy végighallgatni?
- HALLGATÓ: Határozottan megtisztelsz vele. Ilyen még úgysem volt: eddig csakis mi gyóntunk neked.
- KÍSÉRTŐ: Na látod. És még képes lettél volna elküldeni.
- HALLGATÓ: Utólag is elnézésedet kérem... Beszélj! Égek a kíváncsiságtól.
- KÍSÉRTŐ: Jó. Essünk rajta túl. Még ha nem könnyű is bevallani, hogy eddig szinte teljesen elhanyagoltam a gondvissziést. Tulajdonképpen hozzá se kezdtem.
- HALLGATÓ: Aha, értem. Megteremtetted a világodat, vele együtt minket is, aztán sorsára hagyta. Legyen vele, ami lesz, boldoguljunk, ahogyan tudunk. Nem értem, hogy tehetted ilyet.
- KÍSÉRTŐ: Sokszor magam se. Hiszen határozottan az volt a tervem, hogy miután megalkotom a világomat, atyailag gondját is viselem... Csak hát van neked fogalmad, milyen fárasztó egy világot megteremteni? Mindössze hat nap alatt. Még

ha nem is akkora, amilyenek ti gondoljátok. Csoda, hogy utána kissé elszundítottam?

HALLGATÓ: (*elszörnyedve*) Elszundítottál?

KÍSÉRTŐ: Úgy is mondhatnám: alaposan elnyomott az álom. Valószínűleg horkoltam is. És amikor végre felébredtem, ott találtam magam mellett a világot. Láttam, hogy forog. Magától, önerejéből, úgy, ahogy elterveztem, pontos menetrend szerint. De azért tüzetesebben is szemügyre vettem: főleg a középpontjába helyezett földgolyót. Úgy láttam, itt is minden van minden: zöldelltek a növények, egymást falták az állatok, ti is egymást faltátok... Ez utóbbi ugyan nem nagyon tetszett, de gondoltam, gyermekbetegség, majd kinövitek. Meg valahogy szórakoztató is volt az egész. Figyelni, mit csináltok, hogyan boldogultok nélkülem. Képesek lesztek-e ti magatok megoldani a problémáitokat. És miközben elnéztem, miként vergődtek, hol fellelkesültem, hol pedig csüggedés vett erőt rajtam. Attól függően, hogyan alakult éppen a helyzet. Mert hát elismerem: időnként csodálatraméltó dolgokat is tapasztalhattam. Néhányatoknak egyszerű gondolataik támadtak, egyikre-másikra magam is büszke lehettem volna. Azaz, büszke is voltam, hogy ilyen sikerült teremtményeim vannak. Hogy is mondjam csak... de hiszen ismered: az atyai büszkeség. Hidd el, eszembe se jutott féltékenykedni, amiért mindinkább rám kezdtetek hasonlítani. Mert hogy eltiltottalak benneteket a tudás fájától, ez ostobaság. Ezt csak közületek találták ki egyesek. Aligha ugyanazok, akik az ötleteikkel felvillanyoztak. Mert a többiek... ők persze főleg azzal foglalkoztak, hogy nem értették a legtöbbet ígérő gondolatokat. Vagy ami ennél is rosszabb: félreértették őket. — Ezért fogott el ismételten a csüggedés, ezért gondoltam időnként a közbelépésre...

HALLGATÓ: Miért csak *gondoltál* mindig?

KÍSÉRTŐ: Mert valahányszor ott tartottam, hogy na most, most aztán csakugyan nincsen más hátra, mindig történt valami. Valami ígéretes fordulat, amiről úgy éreztem: na, ennek érdemes lesz a végét kívárni. És újra csak szorítottam a hüvelykujjamat, ismét csak néma szurkolásra adtam a fejem. — Képes vagy követni a gondolataimat?

HALLGATÓ: Azt hiszem, nagyon is. (*Tűnődő szemrehányással.*) Hát szóval ezért...

KÍSÉRTŐ: Sokáig nem mondtam le a reményről, hogy a magatok erejéből boldogultok majd. Azt kívántam: felnőttek legyetek. Annyira, hogy még csak meg se bántódtam, amikor elkezdtétek tagadni a létezésemet. Úgy értékeltem, mint első tünetét a nagykorúságnak.

HALLGATÓ: Ezért hagytál kínlódni minket? Izgalmas mérkőzést láttál a küszködésünkben?

KÍSÉRTŐ: Meg tudsz bocsátani nekem?

HALLGATÓ: A megbocsátás a te mesterséged, nem az enyém.

- KÍSÉRTŐ:** Önmagunknak csak úgy bocsáthatunk meg, ha kiérdemeljük mások bocsánatát. Szeretném jóvátenni a mulasztásomat.
- HALLGATÓ:** Kétlem, hogy jóvátéheted. Attól tartok, máris túl soká vártál. — De talán nem árt, ha emlékeztetlek rá, hogy továbbra is tagadom a létezésedet. Hogy csupán játékból mentem bele ebbe a beszélgetésbe.
- KÍSÉRTŐ:** (*idegesen*) Hagyd most ezt, ne fecséreld az időt. Nem engedhetem meg, hogy elpusztítsátok magatokat — és még az én művemet is tönkretegyétek. Haladéktalanul közbe kell lépnem.
- HALLGATÓ:** (*mint aki unja már*) Felőlem megtéheted. Remélhetőleg nem ártasz vele.
- KÍSÉRTŐ:** Hát akkor, becses engedelmeddel...
- HALLGATÓ:** Vagy anélkül. Nem hiszem, hogy az én hozzájárulásomra lenne szükséged.
- KÍSÉRTŐ:** Szó sincs róla. Csakis a te beleegyezéseddel kezdhetem el a gondviselést.
- HALLGATÓ:** Nem értem. Ha ennyire fontosnak tartod, miért ettől teszed függővé az elhatározásodat?
- KÍSÉRTŐ:** Nem szükséges mindent értened. Mint ismeretes: útjaim kiszámíthatatlanok.
- HALLGATÓ:** Annyit mégis tudnom kellene, miért éppen engem kérdezel?
- KÍSÉRTŐ:** Kérdezhettem volna bárki mást is a föld három és fél milliárd lakosa közül.
- HALLGATÓ:** Hát akkor kérdezz mást inkább.
- KÍSÉRTŐ:** Nem érzed illetékesnek magad? Félsz a felelősségiőlt?
- HALLGATÓ:** (*elgondolkodva*) Ha komolyan vennélek, csakugyan félnék. (*Könnyedebben.*) De különben is: ez a dolog a gondviseléssel, ez mégiscsak speciálisan vallási kérdés. Nem lenne jobb, ha a pápához fordulnál inkább?
- KÍSÉRTŐ:** Félek, hogy úgy festene a dolog, mintha csak a katolikusokra kívánnék gondot viselni. És ugyanígy járnék a többi egyházzal is. Bármelyikkel lépnék is kapcsolatba, rögtön magának sajátítana ki. Ez pedig azt jelentené, hogy a többi megtagad.
- HALLGATÓ:** Na és? Legfeljebb elhódítanád a híveiket az általad választott egyház számára.
- KÍSÉRTŐ:** Nem téríteni jöttem, hanem gondot viselni.
- HALLGATÓ:** Akkor talán szervezz szuperzsinatot. Valamennyi létező vallás vezetőiből. Gondold meg: ha sokszor csupán formálisan is, az emberek többsége még mindig valamelyik egyház kebelébe tartozik. Öreg hiába lenne az egyházak befolyását lebecsülni. Gondos előkészítés, körültekintő szervezés esetén tehát...
- KÍSÉRTŐ:** Nem bízok a vilá kongresszusokban. Akkor sem, ha maga a teremtő szervezi őket. Különben is azért jöttem éppen tehozzád, mert ateista vagy. Mert ha már egy ateista is úgy véli, hogy szükség lenne a gondviselő munkámra, nyilvánvaló, hogy nem várhatok tovább.

- HALLGATÓ: Vannak ateisták rajtam kívül is.
- KÍSÉRTŐ: Akik ugyanígy továbbküldenének. Esetleg éppen tehozád.
- HALLGATÓ: Akadnak köztünk kevésbé jellemzők is... Nézd, én őszintén megmondom, nem hiszem magamról, hogy ilyen prófétai szerepre alkalmas vagyok. Én, hogy úgy mondom...
- KÍSÉRTŐ: Úgy látszik, még mindig nem egészen érted, miért is jöttem el hozzád. Ne félj, eszem ágában sincs prófétát faragni belőled. Ilyesmivel éppen elégszer próbálkoztam már ahhoz, hogy rájöjjenek, személyesen kell kézbe vennem a dolgokat. Mert a prófétákat csak keresztre feszítik, lefejezik, megkövezik, felakasztják, legépfegyverezik. Vagy a legjobb esetben okos, de haszontalan könyvek írására ítélik őket. Tökéletesen megértem tehát, hogy ez elől a feladat elől kész lennél akár egy cethal gyomrába is bebújni. Nem ilyen szerepre szemeltelek ki.
- HALLGATÓ: Mondd ki hát végre: mit kívánsz tőlem?
- KÍSÉRTŐ: Semmivel se kevesebbet, mint a prófétaság.
- HALLGATÓ: Attól félek, mégiscsak olyasmi lesz ez, ami elől legjobb lenne egy cethal gyomrába bújni. Valami köze mégiscsak lesz a prófétasághoz.
- KÍSÉRTŐ: Ahogy vesszük. Úgy is mondhatnám, fordított prófétasággal kívánlak megbízni téged. Nem engem kell képviselned az emberiség felé, hanem az emberiséget felém. Nyilatkoznod kell az emberiség nevében, kezdjem-e el már holnap a gondviselő munkámat, vagy tűnjek el örökre a szemetek elől. Maradjon minden a régiben inkább?
- HALLGATÓ: Én?! Az emberiség nevében?! Nem értem, hogy képzeled. Semmiféle felhatalmazást sem kaptam az emberiségtől.
- KÍSÉRTŐ: Tőlem kapod a felhatalmazást. Jogerősebbet el sem képzelhetsz.
- HALLGATÓ: Úgy érzem magam, mint az a parlamenti képviselő, aki államfői kinevezésnek köszönheti a megbízatását? Csak az államfő másoktól is a saját véleményét kívánja hallani.
- KÍSÉRTŐ: Éppen eléggé ismerem a saját véleményemet. Inkább a tiedre lennék kíváncsi. Ne félj, semmiféle megtorló szankciótól nem kell tartanod. Ennyiben talán mégiscsak különbözök egyik-másik államfőtöktől. De azért úgy vigyázz: tőled függ a világ további sorsa. Amennyiben nemet mondasz, azonnal távozom.
- HALLGATÓ: Azonnal válaszolnom kell?
- KÍSÉRTŐ: Kevés gondolkodási időt adhatok. Sokáig nem időzhetek.
- HALLGATÓ: Azt kívánod tőlem, hogy néhány perc alatt...
- KÍSÉRTŐ: Válságos pillanatokban gyorsan kell dönteni.
- HALLGATÓ: Igazad van. De ha ez a helyzet, akkor talán...
- KÍSÉRTŐ: *(szinte ijedten a szavába vág)* Vigyázz! Elhamarkodnod sem szabad. Gondolnod kell rá, hogy hirtelen döntések pillanatában hajlamos lehetsz nemlegesen választani. Még ha rossz és elviselhetetlen is, az ismertet és megszokottat, az

- ismeretlen és szokatlan helyett. Nem szabad ebbe a hibába esned.
- HALLGATÓ: *(remegő hangon)* Istenem, miért teszed ezt velem? Olyan helyzetbe hoztál, olyan képtelen helyzetbe, hogy...
- KÍSÉRTŐ: *(váratlanul részvétellel)* Szegény barátom, szegény teremtményem, hiszen te remegsz. Reszket a kezed, gyöngyözik a homlokod... De hát miért? Olyan elviselkedetlen számodra a gondolat, hogy vagyok? Hogy le akarom venni válladról a világ gondjait? Meg akarlak szabadítani egy roppant tehertől, *fel akarlak szabadítani?*... Persze tudom, tudom, hogy nehéz. Éppen ezért, hogy némileg megkönnyítsem a dolgodat, ezúttal én emlékeztetlek rá, hogy a létezésemet még mindig játéknak veheted. Magad mondtad, hogy könnyebben viselsz el, ha nem kell egészen komolyan vened. Ezért teszem át feltételes módba a kérdést: ha léteznék, kívánnád-e a gondviselésemet?
- HALLGATÓ: *(kissé felszabadultabban)* Attól függ... Attól függ, mit értesz gondviselésen.
- KÍSÉRTŐ: Nem úgy hangzik, mintha túlságosan megbíznál bennem. Bár, ha meggondolom, felelősségérzetre vall, hogy irtózol a zsákmacskától.
- HALLGATÓ: *(lassan nekibátorodik — ettől kezdve a párbeszéd fokozatosan felgyorsul, egyre inkább pattogva folyik tovább)* Ha csakugyan meg kívánod könnyíteni a helyzetemet, legalább vázlatosan ismertesd a terveidet.
- KÍSÉRTŐ: Kereken megmondhatom: totális és összkomfortos gondviselésre gondolok.
- HALLGATÓ: Összkomfortos gondviselésre megapolisokban? Köszönöm? ebből nem kérek.
- KÍSÉRTŐ: Rendben van: megapolisok nélkül.
- HALLGATÓ: Felszámolod a túlnépesedést és az éhezést?
- KÍSÉRTŐ: Folyamatos és bőséges élelmiszer-ellátásról gondoskodom. És hogy a szabadságból is elegendő jusson mindenkinek, a földlakók számát radikálisan csökkenteni fogom. Mondjuk a felére, egyharmadára.
- HALLGATÓ: Vízözön nélkül? Atomháború nélkül? Meteorológiai fegyverek nélkül?
- KÍSÉRTŐ: Természetesen. Mit képzelsz rólam?
- HALLGATÓ: Fájdalommentesen?
- KÍSÉRTŐ: Tökéletes anesztéziát szavatolok. Sem elveszített őst, sem meg nem született utódját nem fogja siratni senki. Beláthatod, hogy ilyesmire csak én vagyok képes.
- HALLGATÓ: Hát erre csakis te. — És a kritériumok? Kiket selejtezel ki? A bűnösöket? Vagy a gyengéket inkább?
- KÍSÉRTŐ: Az én világomban a bűnösök lesznek gyengék és életképtelenek.
- HALLGATÓ: Biztos, hogy nem a gyengék a bűnösök?
- KÍSÉRTŐ: Ne légy ennyire bizalmatlan. Fájdalommentességet ígértem. Örökre eltűnik a legfőbb rossz, az erőszak.
- HALLGATÓ: Még a gyerekek se verekszenek majd?
- KÍSÉRTŐ: Még a gyerekek se.

- HALLGATÓ: És a természet egyensúlya? Azzal mi lesz?
- KÍSÉRTŐ: Jobb lesz, mint a régi volt.
- HALLGATÓ: Egyetlen állatfajt se fogunk kipusztítani? Megőrizhetjük a természetnek azt a gazdagságát, amivel megajándékoztál minket?
- KÍSÉRTŐ: Összkomfortos kertvárosaitok tőszomszédságában élvezhetitek majd a vad, de veszélytelen őstermészet szépségeit. Jámbor tigrisek legelésznek majd ártatlan antilopgidák és nyulacskák társaságában.
- HALLGATÓ: Betegség? Halál?
- KÍSÉRTŐ: Univerzális védőoltás valamennyi létező betegség ellen. És a halál pillanatában a túlvilági élet illúziója.
- HALLGATÓ: Örök életről nem lehet szó?
- KÍSÉRTŐ: Népességekorról mellett? Kissé mintha szerénytelen kezdenél lenni... Különben rendben van — feltéve, hogy hajlandó vagy lemondani mindazokról az örmökről, amelyeket az új nemzedékek születése és növekedése számodra nyújthat. Gyermekezsvaj és kacagás, satöbbi. Mindarról, ami ennek velejárója. Választanod kell két megoldás között.
- HALLGATÓ: Mind a kettő együtt nem mehet?
- KÍSÉRTŐ: Sajnos...
- HALLGATÓ: Sajnos? Még a te számodra is?
- KÍSÉRTŐ: Sajnos a magam alkotta törvényeket én se hághatom át. — De talán ne mondj le a gyermekezsvajról. Még ha olykor kissé terhes is lehet. Örökké élni, számotokra, attól félek, némileg unalmas lenne.
- HALLGATÓ: *(tűnődve)* Hm... Alighanem igazad lehet. *(Kis szünet után.)* Sőt talán élni is. Abban a világban, amelyet te kínálsz nekem.
- KÍSÉRTŐ: *(kissé ingerülten, ami a következők során tovább fokozódik)* Ejnye, hallod-e? Kissé mintha csakugyan túl igényes lennél.
- HALLGATÓ: *(nem hagyja eltéríteni magát, sőt a továbbiakban mind elszántabb lesz)* Abban a világban, amit te kínálsz, nekünk semmi dolgunk se lenne.
- KÍSÉRTŐ: Na és? Egyetlen dolgotok mégiscsak volna: boldogan élni.
- HALLGATÓ: Semmi se történne velünk. Ahol semmi se történik, nincs művészet és irodalom sem.
- KÍSÉRTŐ: Valami mégis történne: a semmi. Sőt a semminél is több: az örök megújulás. Egyik boldog nemzedék lépne a másik nyomába. Vagy ennél is többet akarsz?
- HALLGATÓ: Ennél is többet! A te örök megújulásod nem lenne egyébként véget nem érő unalmas ismétlődésnél. Művészetünk és irodalmunk egyetlen témája az unalom lenne.
- KÍSÉRTŐ: Unalomnak nevezed a tartósított beteljesülést? A véglegesített boldogság állapotát?
- HALLGATÓ: Nem lenne miért küzdeni.
- KÍSÉRTŐ: Küzdeni akarsz vagy célhoz érkezni? Ki bolond lépcsőt mászni, ha már a tetőre érkezett?
- HALLGATÓ: Például én. Sportkedvelő vagyok.

- KÍSÉRTŐ:** Lehetne annyi képzelőerőd, hogy rájössz: az én világomban a sportolási lehetőségek is biztosítva lesznek. Mindenki számára! Maximálisan!
- HALLGATÓ:** A sport a küzdelemnek utánzata csupán. Küzdelem nélkül nincs se művészet, se irodalom.
- KÍSÉRTŐ:** *(most már kiabál)* A fenébe is! Mit emlegeted folyton a művészetet és az irodalmat? A művészet és az irodalom nem egyéb, mint az örökös kudarcaitok kicsapódása. Beérkezett boldogoknak nincs rá szükségük. Pokolba a művészettel és irodalommal! Vagy ha mindenáron játszadozni akartok, hát tessék. Elevenítsétek föl a dicsőséges történelmeteket. Épp elég mocskot, nyomorúságot, hiábavaló, véres küzdelmet találtok benne. Kérőddzetek a múltatonkon!
- HALLGATÓ:** Hogy visszakívánkozzunk bele?
- KÍSÉRTŐ:** Vagy ott a világ szépsége. A világomé, amit már nektek adtam. És amit adni akarok. Arról szóljatok!
- HALLGATÓ:** *(hirtelen felnevet)* Aha! Helyben vagyunk! Kibújt a szög a zsákból! Ódákat zengjünk! Hálaadó énekeket, himnuszokat akarsz!
- KÍSÉRTŐ:** Nahát, nekem ebből elég volt! Nyögd ki végre: akarod a gondviselésemet? Kell a világom, vagy mehetek a fenébe veled?
- HALLGATÓ:** *(kis szünet után, megszeppenve)* Nézd... Legjobb lenne talán, ha abban állapotnánk meg, hogy ez a te gondviselő munkád nem lenne mindenre kiterjedő... Ha csupán az általános irányelveket határoznád meg, gyakorlati megvalósításukat viszont... Azt hiszem, érted, mire gondolok. Bizonyos autonómiára feltétlenül...
- KÍSÉRTŐ:** Elég! Erről szó sem lehet! *(Egyszerre teljesen „kiborul”.)* Mondd, minek nézel te engem?! Pincérnek, aki alázatosan gömnyedve vár, amíg te az étlapban válogatsz?! Piaci árusnak, akivel alkudozni lehet?! Idejövök a tizenkettedik órában, úgy beszélek hozzád, mint egy beteg lóhoz, könyörgök, hogy kegyeskedj elfogadni a segítségemet. Igen, könyörgök. Könyörgök, mert rettegek a jövőtökért, mint ahogy te is rettegtél az előbb. És akkor te művészetről és irodalomról locsogsz. Azon akadsz fönn, hogy talán nekem is jól eshet egy kis hála, dicséret, himnusz vagy zsoltár. Hát nem! Nem kell a hálátok, fütyülök a zsoltáraitokra! Fütyülök rátok is! Megkaptam a választ, köszönöm... *(hangja elcsuklik)* már itt sem vagyok... *(Hörgő hangot ad.)*
- HALLGATÓ:** *(ijedten)* Mi az? Mi történt? Rosszul vagy? *(Gyámoltalanul.)* Talán egy pohár vizet...
- KÍSÉRTŐ:** *(kifulladásra)* Köszönöm... ne fáradj. Semmiség az egész... mindjárt elmúlik...
- HALLGATÓ:** Elnézést, ha megbántottalak.
- KÍSÉRTŐ:** Én kérek elnézést, hogy így elragadtattam magam... Hanem te csakugyan képes vagy kihozni a sodrából — még

- a teremtődöt is. (*Halkan, kétségbeesetten.*) Mondd, mit csináljak veled?
- HALLGATÓ: (*letörten*) Legjobb, ha elhagysz. Beismerem, hogy reménytelen eset vagyok... (*Valamivel élénkebben.*) Hagyjuk abba inkább ezt a játékot, csak felizgatod magad. Játékról volt szó: nem kellett volna ennyire komolyan venedd.
- KÍSÉRTŐ: Számodra én játék lehettem. De te nekem? Te kételkedhetsz bennem, tagadhatod a létezésemet. De én veled nem tehetem meg ugyanezt. Nekem az, hogy játszunk, sajnos nem nyújt kiutat. Én téged komolyan kell, hogy vegyelek. Ezért szánom rá magam, hogy még egyszer, utoljára megkérdezzelek.
- HALLGATÓ: (*fáradtan*) Sajnálom, félek. Nem mondhatok le a küzdelmünkről. Még ha sziszüphoszi is.
- KÍSÉRTŐ: Annak ellenére sem, hogy magad is látod: minden a körmötökre ég? Gondold meg: egy csapásra megvalósítok mindent. Azt is rögtön valósággá teszem, ami számotokra még csak távoli cél, azt is, ami különben mindörökre ködbe vesző irányjelző marad. Aminek megvalósulásában nem is hisztek igazán — legfeljebb egymás előtt tesztek úgy, mintha hinnétek benne.
- HALLGATÓ: (*elgondolkodva*) Istennek mondd magad — és úgy kíséretes akár a sátán.
- KÍSÉRTŐ: Téged én már csak sátánként kísérhetlek. Számodra nyilván az is vagyok. — Bizonyára ezért kívánod, hogy távozzak.
- HALLGATÓ: Távozz békességgel. Nem szeretném, ha haraggal válnál el tőlem.
- KÍSÉRTŐ: Nem mindegy? Számodra az én haragom már úgyse jelenthet semmit.
- HALLGATÓ: Sokat nem, ez bizonyos. De valahogy olyan a természetem, hogy senkivel se szeretek haragba lenni.
- KÍSÉRTŐ: Hát akkor... köszönöm, hogy legalább végighallgattál. Áldani nem áldalak meg, mert ez olyan lenne, mint a haladoklónak adott búcsúcsók. Visszataszító és tökéletesen hiábavaló.
- HALLGATÓ: Valóban. Aligha változtatna valamit a dolgok állásán. (*Zavartan.*) Ellenben, ha szívesen teszed... Elvégre mit árthat nekem, magunk közt vagyunk. Sőt ez ellen senkinek semmi kifogása sem lehet. Nem igaz? (*Idegesen felnevet.*) Végül is csak egy apró szimbolikus gesztusról van szó, csupán, ám-bár én határozottan megtisztelve érezném magam. Áldj meg hát, most már kifejezetten kérlek rá. Ne engem, személy szerint, ehhez túlságosan is jelentéktelen vagyok, hanem mint az emberiség képviselőjét. Illetve rajtam keresztül az erőfeszítéseinket, a küzdelmeinket. Hogy megoldhassuk mindazt, amit nekünk kell megoldanunk, csak nekünk. Áldj meg hát, hogy megtaláljuk a kiutat, legalább egy parányi fénypontot lássunk az alagút túlsó végén... Ezenkívül valamilyen közvetett formában... tudod, arra gondolok, hogy azért támogathatnál minket. Mert akár-

hogy nézem is, nem volt igazad, amikor annyira felháborodtál azon, hogy autonómiát emlegettem, feltétlenül módosítanod kellene az álláspontodat. Több türelemmel kellene tárgyalnunk, akkor talán valami módus vivendit... Mondd, mit szólnál hozzá, ha... *(Váratlan ijedséggel.)* Vagy talán már itt sem vagy? Máris elmentél?... *(Kis szünet után.)* Nahát, ilyen hamar eltűnni!... Hol vagy?... *(Kis csend, mintha fülelne.)* De hiszen ez csakugyan eltűnt. Eltűnt, és itthagytott. Egyedül. Mindannyiunkat egyedül. Egyedül a gondjainkkal, a csődtömegünkkel. *(Hangosan, keserűen felnevet.)* Hát persze! Persze, hogy eltűnt! Miért is ne tűnt volna el? Hiszen azért jött, hogy eltűnhessen. Tudta ő, nagyon is jól tudta, miért éppen hozzám jön. Előre tudta, hogy el fogom küldeni. Egyenesen erre várt. Mindössze ürügy kellett neki, alibi a további szunyókálásához. A horkolásához. Hogy újra a nemlétebe aludhassa magát. Bánja is ő, ha közben mi meg is gebedünk. Bánja is ő, ha... *(Szava elhalkul, belép a rádió hangja, fokozatosan felerősödik.)*

RÁDIÓ: ... nagyerejű bomba robbant, öt ember, köztük egy négyéves kislány életét veszttette. Tizenkét ember súlyos sérülésekkel kórházba szállítottak, közülük három állapota életveszélyes...

(Rövid közzene.)

RÁDIÓ: ... a szakértők véleménye szerint a szuperszonikus óriásgépek égéstermékei mindinkább megsemmisítik a felső légkör ózonrétegét. Emiatt a földünket érő ultraibolya sugárzás következtében az eljövendő évtizedek során a rákos megbetegedések, illetve a torzszülöttek száma jelentősen emelkedni fog...

(Rövid közzene.)

RÁDIÓ: ... a vizsgáló bizottság részleteket közölt a pszichikai és fizikai kínzás módszereiről. Megállapítása szerint a bebörtönzötteket áramütéseknek teszik ki, leggyakrabban a nemi szervük tájékán. Olyan helyiségekbe zárják őket, amely tele van egerekkel vagy rovarokkal. A nőket megérőszakolják...

(Rövid közzene.)

RÁDIÓ: ... rikai ország egyes vidékein az élve születettek negyvenötven százaléka nem éri meg az egyéves életkort. A fehérjehiány károsan hat a gyermekek testi és szellemi fejlődésére.

(Rövid közzene.)

RÁDIÓ: ... a legfrissebb jelentés szerint a terroristák kivégezték a második túszt is. A kommandók közölték, hogy amennyiben feltételeiket nem teljesítik ...

(Rövid közzene.)

RÁDIÓ: ... bár az ezredfordulóig bolygónk lakóinak száma megkétszereződik ...

(Élesen sikoltó befejező zene. Fokozatosan felerősödik, végül fülsiketítően, túrhetetlen erővel szól.)